

Notitie

Aanvullend faunaonderzoek locatie Grijzegrubben 2 te Nuth

Door: G.M.T. Peeters, H. Hovens & R. Snijders
Notitienummer: 145
Datum: 8 juli 2010
In opdracht van: Aelmans ROM

1. Inleiding

Bij het verkennend natuurwaardenonderzoek op de locatie Grijze grubben 2 bij Nuth (Peeters Econsult, 2010) kwam naar voren dat nader onderzoek naar de aanwezigheid en terreingebruik van vleermuizen, Steenmarter en Steenuil noodzakelijk is. Omdat het kappen van bomen en/of struiken op de onderste helling niet op voorhand kan worden uitgesloten is eveneens nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van (nesten) van Eekhoorn, Sperwer en Ransuil, en naar de aanwezigheid van het Vliegend hert.

Aelmans ROM heeft Peeters Econsult op 6 mei 2010 gevraagd deze aanvullende onderzoeken uit te voeren. In de rapportage over het onderzoek diende tevens aandacht te worden besteed aan de Dassenburcht in het gebied.

Deze notitie beschrijft kort de resultaten van het onderzoek.

2. Werkzaamheden

Vleermuizen,

Het onderzoeksgebied is in de avond en nacht van 17-18 mei en in de avond- en nacht van 10-11 juni 2010 onderzocht op het voorkomen van vleermuizen. Hierbij is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector. Van moeilijk herkenbare soorten zijn op een time expansion bat recorder/detector opnamen gemaakt, waarvan achteraf op een computer het sonogram is geanalyseerd. De belangrijkste vliegroutes en foerageergebieden zijn op deze manier in kaart gebracht. Door te zoeken naar zwermende vleermuizen zijn eventuele kolonieplaatsen gelokaliseerd.

Steenmarter, Steenuil

In de vooravond van 17 mei zijn alle te slopen schuren en stallen onderzocht op de aanwezigheid van Steenmarter of Steenuil. De inventarisatie vond plaats op geluid en op zicht, waarbij bijzonder aandacht is besteed aan de aanwezigheid van sporen, uitwerpselen, prooiresten, nesten etc.

Eekhoorn, Sperwer, Ransuil

In de vooravond van 24 juni zijn de houtopstanden op de eerste helling en rond de stallen op het voorterrein grondig geïnspecteerd op de aanwezigheid van bewoonde nesten van Eekhoorn en (jaarrond beschermde) nesten van Sperwer en Ransuil.

Vliegend hert

In de vooravond en avond van 24 juni is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van het Vliegend hert. Aanwezige eikenbomen werden grondig onderzocht op de aanwezigheid van volwassen dieren, en oude stobben, oude bomen met vermolmd hout, dood hout en enkele stapels afvalhout werden gecontroleerd op de aanwezigheid van (sporen van) larven. In de aansluitende avondschemering werd uitgekeken naar rondzwermende volwassen dieren. Omdat de trefkans van het Vliegend hert nogal klein is, is tijdens het onderzoek veel aandacht besteed aan het lokaliseren van potentieel geschikte bomen, stobben en dood hout.

3. Resultaten

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek zijn in het onderzoeksgebied drie verschillende vleermuissoorten aangetroffen, namelijk Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis.

Gedurende de avond van 17-18 mei zijn in het plangebied vijf Gewone dwergvleermuizen waargenomen, terwijl boven aan de helling is kortstondig een Gewone grootoorvleermuis is waargenomen. Alle vleermuizen vlogen op willekeurige plaatsen door het plangebied. Geen van de vleermuizen vertoonde enig zwermgedrag en gedurende de nacht werd er niet door de vleermuizen in het plangebied gefoerageerd.

Aan het begin van de nacht van 10-11 juni foerageerden kort twee Laatvliegers en twee Gewone dwergvleermuizen tussen de begroeiing en de twee schuren op het terras tussen de eerste en de tweede helling (zie figuur 1). Regelmatig werden er Gewone dwergvleermuizen waargenomen, en in de ochtend vlogen er minstens 12 Gewone dwergvleermuizen nabij de schuren op het terras tussen de eerste en de tweede helling. Deze dieren waren op vliegroute en vlogen vanuit oostelijke naar westelijke richting langs de rij hoge populieren die staan ingeplant op de bovenrand van de eerste helling. Ook deze nacht zijn geen zwermdende vleermuizen waargenomen.

Conclusie

Het plangebied fungeert als foerageerlocatie voor in de omgeving voorkomende Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers. Door het plangebied loopt een vaste vliegroute die door Gewone dwergvleermuizen wordt gebruikt. Dagrustplaatsen of kraamverblijven van vleermuizen zijn in het plangebied niet aanwezig.

Steenmarter

In drie van de schuren zijn talrijke gaten in de styroporplaten (plafonds) aanwezig die typisch zijn voor Steenmarters (zie figuur 1). Sporen of uitwerpselen van Steenmarter zijn in de schuren echter niet aangetroffen. Op de styroporplaten kon echter niet worden gekeken. In één van de schuren rende tijdens het bezoek op 10 juni een middelgroot dier weg, waarschijnlijk een Steenmarter. Ondanks regelmatig luisteren werden er geen jonge Steenmarters gehoord, zodat de schuren waarschijnlijk niet als kraamverblijf van de Steenmarter in gebruik zijn.

Conclusie

De schuren vormen waarschijnlijk dagrustplaatsen voor één of twee Steenmarters. De schuren fungeren momenteel niet als kraamverblijf voor de Steenmarter.

Das

Op 17 mei werd geconstateerd dat één van de pijpen van de dassenburcht en een dassenwissel op de tweede helling recent belopen was. Tevens werd op de tweede helling achter de grote stal een afzonderlijke pijp ontdekt die waarschijnlijk niet meer in gebruik is (zie figuur 1). Op 24 juni werden geen verse dassensporen aangetroffen bij de burcht.

Conclusie

De dassenburcht is nog steeds in gebruik, maar dat gebruik lijkt momenteel niet erg intensief. Dit past binnen de constatering van de Stichting Dassenwerkgroep Limburg (SDL; in Peeters Econsult, 2010) dat de burcht deel uitmaakt van een verbinding tussen de hoofdburcht in de holle weg die van Grijzegrubben naar Schinnen loopt en burchten in de Wienweg, waarbij de migratie tussen beide plaats vindt via de tweede helling en langs bosranden en singels bovenop het plateau.

Eekhoorn, Steenuil, Ransuil, Sperwer

Bij de inspectie van de schuren en van de houtopstanden rond de schuren en op de eerste helling zijn geen nesten van Eekhoorn, Steenuil, Ransuil of Sperwer aangetroffen. Evenmin zijn de dieren zelf gezien, of zijn andere sporen aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van deze soorten in het onderzoeksgebied.

Conclusie

Bewoonde nesten van Eekhoorn en jaarrond beschermde nesten van Steenuil, Ransuil of Sperwer zijn momenteel niet aanwezig in de schuren of in de houtopstanden rond de schuren en op de eerste helling.

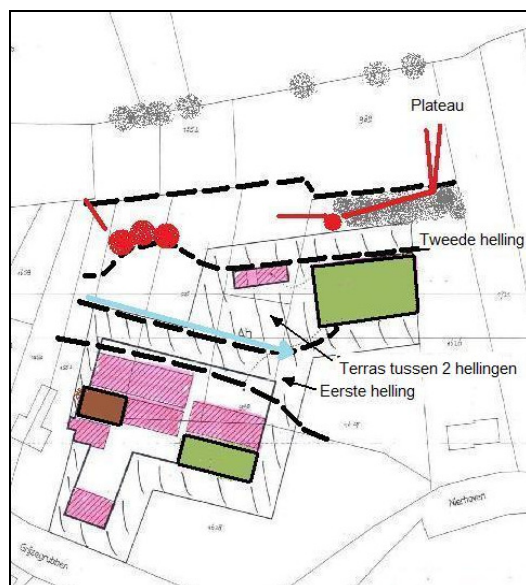
Vliegend hert

Larven of volwassen dieren van het Vliegend hert zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Gezien de lage trefkans is de aanwezigheid van deze soort in het onderzoeksgebied daarmee niet zonder meer uitgesloten.

Voor Vliegend hert aantrekkelijke oudere eiken met vermolmd hout en oude stobben zijn in het onderzoeksgebied slechts aanwezig op de tweede helling en in de in verval verkerende houtsingel bovenop het plateau (zie figuur 1). Nabij de bovenrand van de tweede helling ligt eveneens een oude vermolmende eikenstam die zeer geschikt lijkt voor larven van het Vliegend hert. Aanmerkelijk minder geschikte locaties voor de larven worden gevormd door de stapel oude bielzen die liggen gedeponeerd langs het schuurtje op het terras tussen de eerste en tweede helling, en door een stapel afvalhout achter de stallen aan de voet van de eerste helling. Al deze locaties zijn tijdens het veldbezoek zonder resultaat onderzocht op de aanwezigheid van het Vliegend hert.

Conclusie

Er bestaat nog steeds onzekerheid over de aanwezigheid van het Vliegend hert in het onderzoeksgebied. Indien aanwezig zijn verblijfplaatsen voor larven of volwassen dieren vrijwel uitsluitend te verwachten op het bovenste deel van de tweede helling en bij de in verval verkerende houtsingel bovenop het plateau. In die gebieden komt echter geen bebouwing of tuinen, en hier zullen geen bomen of struiken worden gekapt.

Figuur 1. Vaste verblijfplaatsen van wettelijk beschermde diersoorten in het onderzoeksgebied.

Blauwe pijl = vliegroute Gewone dwergvleermuis

Rode stippen = hoofdburcht en losse pijp Das

Rode lijnen = wissels Das

Bruin vlak = schuur met door marter gebeten gaten in plafond waarin waarschijnlijk Steenmarter is waargenomen

Groen vlak = schuur met door marter gebeten gaten in plafond

Grijze vlekken = geschikt leefgebied voor Vliegend hert. Tevens is de onderverdeling van de helling in eerste helling, terras en tweede helling weergegeven.

4. Effectbepaling

Directe aanleiding voor het verkennend natuurwaardenonderzoek (Peeters Econsult, 2010), en vervolgens het onderhavig onderzoek, is de voorgenomen sloop van de bestaande gebouwen in het onderzoeksgebied. Vervolgens worden in het vlakke zuidelijke deel van het onderzoeksgebied vier woningen gerealiseerd (zie figuur 2), terwijl op resterende open plekken op het terras en de hellingen alsmede aan de oostzijde van de geplande woningen boomaanplant c.q. natuuraanleg voorzien is. De bestaande beplanting op de hellingen zal gehandhaafd blijven. In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of deze voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met bepalingen in de Flora- en faunawet, in het bijzonder of er nadelige effecten te verwachten zijn voor strenger beschermde (categorie 2 en 3) flora en fauna. Zo ja, dan dient voor de ingreep een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Figuur 2. Projectie nieuw te realiseren woningen in onderzoeksgebied. Tevens is de onderverdeling van de helling in eerste helling, terras en tweede helling weergegeven.

Vleermuizen

Het plangebied fungeert als foerageerlocatie voor in de omgeving van het plangebied voorkomende Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers. In de omgeving van het plangebied bevinden zich echter voldoende alternatieve vliegroutes en foerageerlocaties, waardoor het plangebied in dit opzicht niet van essentieel belang is. Langs de populierenrij op de bovenrand van de eerste helling loopt een vaste vliegroute van Gewone dwergvleermuizen. Deze rij populieren bevindt zich niet ter plaatse van de nieuw te bouwen woningen met tuinen. Omdat deze populieren behouden blijven, zal de hier aangetroffen vliegroute van Gewone dwergvleermuizen blijven functioneren. Van de voorgenomen ingreep is derhalve geen nadelig effect voor vleermuizen te verwachten. Er hoeft derhalve voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger geen ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Steenmarter

Drie schuren in het plangebied dienen regelmatig als dagrustplaats voor één of twee Steenmarters. De schuren worden waarschijnlijk niet als kraamverblijf gebruikt. Bij de sloop van de schuren kan worden gewerkt volgens de goedgekeurde gedragscode van *Bouwend Nederland* (Arcadis, 2009) die stelt dat er geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd tijdens het nestelseizoen van de Steenmarter. Door de schuren buiten de werpperiode (maart-mei) en de opgroeiperiode (juni-juli) van Steenmarters te slopen, wordt schade aan jonge Steenmarters voorkomen. Omdat er binnen het territorium van de betreffende dieren voldoende schuilplaatsen zijn, levert de sloop van de schuren voor de Steenmarter geen grote problemen op. Indien er volgens deze aanwijzingen wordt gesloopt hoeft er voor de Steenmarter geen ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Das

In het onderzoeksgebied bevindt zich op de tweede helling een dassenburcht. Deze dassenburcht maakt deel uit van een verbinding tussen een hoofdburcht in de holle weg tussen Grijzegrubben en Schinnen en burchten langs de Wienweg, maar kent momenteel waarschijnlijk geen intensief gebruik. Migratie van de soort tussen deze en andere burchten vindt plaats via de tweede helling en langs bosranden en houtsingels op het aangrenzend deel van het plateau. Daarnaast zijn de graslanden in het gebied een potentieel voedselgebied voor de Das. De burchtlocatie en de wissels op de tweede helling liggen buiten het te ontwikkelen woongebied en blijven bij de voorgenomen plannen behouden. Omdat de aanwezige graslanden in het gebied bij de voorgenomen plannen (vrijwel) geheel behouden blijven, blijft ook het potentieel voedselgebied bestaan. Om verstoring of verontrusting van de burcht door toekomstige aanwonenden te voorkomen geeft de Stichting Dassenwerkgroep Limburg aan dat een afstand van circa 50 meter tussen de nieuw aan te leggen tuinen en de dassenburcht wenselijk zou zijn. In het onderhavige geval voldoet handhaven van de bosschages op eerste helling waarbij dan als extra dekking een dicht doornstruweel aan de voet van de eerste helling wordt aangeplant (mededeling J. Baars, SDL). Voor de Das hoeft derhalve geen ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Eekhoorn, Steenuil, Ransuil, Sperwer

Er zijn momenteel geen aanwijzingen dat deze soorten van het onderzoeksgebied gebruik maken. Bewoonde nesten van de Eekhoorn of (jaarrond beschermde) nesten van Steenuil, Ransuil en Sperwer zijn niet aanwezig in de te slopen schuren of in de houtopstanden rond de schuren en op de eerste helling. Er hoeft voor deze soorten derhalve geen ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Vliegend hert

Er zijn tijdens het onderzoek geen aanwijzingen gevonden dat het Vliegend hert van het onderzoeksgebied gebruik maakt, maar gezien de geringe waarnemingskansen dan dit toch niet geheel uitgesloten worden. Geschikte locaties voor de soort in het plangebied zijn aanwezig op het bovenste deel van de beboste tweede helling en in de in verval verkerende houtsingel bovenop het plateau. Omdat de voorgenomen werkzaamheden en woningbouwontwikkeling geen betrekking hebben op de tweede helling of op het plateau, zijn hiervan geen nadelige effecten te verwachten voor het Vliegend hert¹. Voor het Vliegend hert hoeft derhalve geen ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

¹ Wanneer tijdens ruimwerkzaamheden onverhoopt larven van deze soort worden aangetroffen in de voor deze soort weinig aantrekkelijk lijkende stapel oude bielzen naast het schuurtje op het terras tussen de eerste en tweede helling, of in de stapel afvalhout aan de voet van de eerste helling, kunnen nadelig effecten worden voorkomen door deze larven door een deskundige te laten verplaatsen naar geschikte locaties op de tweede helling.

Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet) is van toepassing op alle inheemse flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen of beperken.

5. Conclusies

Tijdens het onderzoek is in het plangebied de aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis en Steenmarter vastgesteld. Eekhoorn, Steenuil, Ransuil, Sperwer en Vliegend hert zijn niet aangetroffen. Gezien de lage trefkans kan de aanwezigheid van Vliegend hert echter niet geheel worden uitgesloten in het hoogstgelegen deel van het plangebied dat echter niet door bouwactiviteiten of tuinaanleg wordt verstoord.

Van de voorgenomen ingreep zijn geen nadelige effecten te verwachten voor vleermuizen, Eekhoorn, Steenuil, Ransuil en Sperwer en Vliegend hert; indien de bosschages op de eerste helling behouden blijven en indien aan de voet van de helling een dicht doornstruweel wordt aangebracht evenmin voor de Das; indien de schuren buiten de werp- en zoogperiode van Steenmarters (maart-juli) worden gesloopt evenmin voor de Steenmarter. Voor deze soorten hoeft derhalve geen ontheffing op de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

6. Literatuur

Arcadis, 2009. Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector. Bouwend Nederland & Neprom, s.l.

Peeters Econsult, 2010. Natuurwaardenonderzoek locatie Grijzegrubben 2 te Nuth. *Quick-scan*. Peeters Econsult, Roermond.